

kunde indpasses i alle lokale Forhold Vandet over, alt det er meget muligt, og det er vistnok ogsaa rimeligt, at denne Sag senere er kommet til at hvile, men, fordi et saadant Lovforslag hviler, det vil jeg dog gøre ærede Medlemmer opmærksomme paa, derfor er den Tanke, det Princip, den Vej, som derved er anslaaet, ikke kommen til at hvile og kommer ikke til at hvile før den Dag, Princippet er ført igennem. Jeg tror, at den Vej, der her er slaaet ind paa, har store praktiske Fordele fremfor at gaa umiddelbart til en direkte Lovgivning paa dette Omraade. Jeg er fuldstændig enig med den ærede Ordfører for Forslagsstillerne netop deri, at det gælder om at finde Former, som kunne tilpasses, tillæmpes, baade efter Forholdene i de lokale Kredse og efter de Personer, som det gælder om at komme til at arbejde med. Jeg skal imidlertid ikke komme dybere ind derpaa, idet jeg tror, at den Kommission, der vil faa med Sagen at gøre, nok vil kunne trænge til Bunds i denne Sag, saaledes at vi kunne finde en virkelig praktisk Løsning af disse store Spørgsmaal. Men der var en anden Side af Sagen, som paa en mærkelig Maade fra flere Sider her i Salen er studt til Side, og det er den Op- gabe, som Forslaget stiller Kommissionen med at tilvejebringe en Revision af Lov- givningen om Udstykning og Sammenlæg- ning. For os ældre, som have deltaget i de politiske Forhandlinger fra Halvtresserne og Tresserne — saa langt kan jeg i alt Fald regne min politiske Virksomhed tilbage — lyder det noget underligt at høre Udtalelser som dem, der ere faldne, dels fra det ærede Medlem fra Ribe (Buxf) og dels fra det ærede Medlem fra Maribo Amts 2den Valgtreds (Johannsen), som gik ud paa, at en Lovgivning paa dette Omraade var ganske unødvendig; det var noget, som man ikke behøvede at røre ved. Det ærede Medlem fra Ribe citerede den højtærede Indenrigsminister i den Sag, det var hans Autoritet. Naar Indenrigsministeren havde erklæret, at en Revision af Lovgivningen om Udstykning og Sammenlægning var unødvendig, saa var det ærede Medlem fra Ribe fuldstændig enig i, at den var ganske unødvendig; det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgtreds udtalte sig paa lignende Maade og mente ligeledes, at det var ganske usfordøent. Jeg siger, at de ældre, som have fulgt med vor politiske Udvikling i den sidste Menneskealder, ville undres over at høre disse Røster nu i det danske Folketing, thi man vil erindre, hvilken brændende Strid der i sin Tid stod netop om Spørgsmaalet om Udstykning og

Sammenlægning. Var der noget, der i sin Tid var Genstand for Fjende imellem de gamle Bondevenner og det saakaldte nationalliberale Parti, saa var det netop dette. Naar jeg indstyrede herom en Bemærkning, der vedrører det Ord, som er blevet citeret her gentagne Gange, nemlig det Ord, der skyldes Monrad: „Fri Jord i fri Mand's Haand“. Jeg er fuldstændig enig i Indholdet af dette Ord, set i Belysning af den Sag, hvorom det blev udtalt. Det blev nemlig udtalt i Samlingen 1882—83 som Motiv for de Forslag, Monrad den Gang tillige med flere andre, blandt andre ogsaa mig, fremsatte her i Salen, gaaende ud paa at frigøre Jorden for den saakaldte „døde Haand“, at afløse forskellige paa Jordejendomme hvilende faste Afgifter, og at lade Staten overtage Fæstegodset under Len, Stamhuse m. m., kort sagt, at løse forskellige Baand, der endnu hvilede paa Jorden. Det vil altsaa sige, de gik ud paa at tilvejebringe fri Ejendomsforhold i Udstykning til Fæstevæsenet. I den Forstand har jeg været fuldstændig enig i denne Betragtning og vedkender mig den ogsaa nu. Men der er, forekommer det mig, nogen Uklarhed til Stede med Hensyn til Anvendelsen i dette Øjeblik af denne Sætning, idet man giver den den Udvikelse, at den ogsaa skulde omfatte den ved Traditionen overleverede Lovgivning om Udstykning og Sammenlægning, de Baand og den Tvang, der i den Henseende paahviler Jordejendomme i Danmark. Jeg ved meget vel, at den Betragtning blev gjort gældende fra det Partis Side, som jeg stegede til, og som vistnok ogsaa Monrad i sin Tid delte Ansvar med, at den ubetingede Frihed ogsaa skulde gælde i Spørgsmaalene om Jordens Sammenlægning og Udstykning, men denne Udvikelse af Sætningen har jeg i alt Fald for mit Vedkommende ingeninde været med til, tværtimod har jeg staaet den Gang, som jeg staaer nu, jeg kan gerne sige, paa det gamle Bondevennestade, at Samfundet over for Ejendomsforholdene til Danmarks Jord har Lov til at anvende visse Etvangsforholdsregler, som vi have faaet nedarvet fra vore Fædre, navnlig fra Slutningen af forrige Aarhundrede. Jeg er altsaa ikke af dem, der mene, at vi kunne eller bør opgive de Baand, som Lovgivningen har lagt paa disse Forhold, men netop fordi Praksis i Virkeligheden Skridt for Skridt har løst disse Baand, saaledes at man i dette Øjeblik vel med Grund kan strides om, hvorledes Indholdet er af de faktisk gældende Bestemmelser herom, netop derfor forekommer det mig, at der var en meget naturlig Grund til at tage dette Spørgsmaal op til en ny